

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek XI mezinárodní
kolektivní monografie*

Česká republika
2021

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve
veřejné správě“ (Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XI mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2021

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
*Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences
in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)*
*Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)*
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

11- th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2021

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika

*Monografie jsou indexovány v mezinárodním
vyhledávači Google Scholar*

Recenzenti:

Karel Nedbálek - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)

Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)

Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)

Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)

Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)

Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)

Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)

Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen
Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd),
čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Dina Dashevskaja - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XI. Díl mezinárodní kolektivní monografie/ Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. str. 383

Svazek XI mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

OBSAH

PŘEDMLUVA	8
ODDÍL 1. PENÍZE, FINANCE A ÚVĚR	
<i>§1.1 INSTITUTIONAL TRANSFORMATION OF PUBLIC FINANCES IN UKRAINE (Nebrat V., Korniyaka O.)</i>	10
<i>§1.2 MONETIZATION OF THE ECONOMY AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH: CONCEPT AND MEASUREMENT (Shapoval Y.)</i>	20
<i>§1.3 ОСТАННІ КРОКИ ПО АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ (Брус С.І.)</i>	30
<i>§1.4 АДЕКВАТНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЖИМУ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ (Дробязко А.О.)</i>	40
ODDÍL 2. VEŘEJNÁ SPRÁVA, SAMOSPRÁVA A STÁTNÍ SPRÁVA	
<i>§2.1 ЕФЕКТИВНІСТЬ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ (Яремко І.І., Парійчук В.А., Піх І.І.)</i>	56
ODDÍL 3. EKONOMIKA A ŘÍZENÍ PODNIKU	
<i>§3.1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА (Назаренко І.М.)</i>	75

§3.2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ: ПРАКТИЧНИЙ ТА МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ (Неміш Ю.В.)	87
§3.3 КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ПРИНЦИП ТРАНСФОРМАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА (Харчишина О.В., Трушкіна Н.В.)	128
§3.4 МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕТКОРУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ (Ярова О.А., Леонов Я.В.)	140

ODDÍL 4. MEZINÁRODNÍ EKONOMIE

§4.1 WAYS OF REALIZATION INTEGRATION UKRAINE'S TRANSPORT SYSTEM TO THE EU (Razumova K., Kyrylenko O., Novak V., Zarubinska I., Guryna G.)	151
---	-----

ODDÍL 5. VĚDA O PRÁVU

§5.1 GENESIS OF CRIMINAL AND LEGAL COUNTERFEITING OF VIOLATION OF CIVIL EQUALITY IN UKRAINE (Pankevych V., Beznosuk A.)	159
§5.2 ДИФЕРЕНЦІЙНА ФУНКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ (Осадча А.С.)	168

ODDÍL 6. PSYCHOLOGIE, PEDAGOGIE, VZDĚLÁVÁNÍ, FILOZOFIE A FILOLOGIE

§6.1 PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF GEOGRAPHICAL KNOWLEDGE, SKILLS AND ABILITIES IN THE SCHOOL COURSE OF GEOGRAPHY (Hryshko S., Prokhorova L., Levada O., Nepsha O., Zavyalova T., Ivanova V.)	189
---	-----

§6.2 <i>PEDAGOGICAL ASPECTS OF MONITORING THE PHYSICAL FITNESS OF ATHLETES (Koryahin V., Blavt O.)</i>	198
§6.3 <i>THEORETICAL BASIS OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION FOR FUTURE EDUCATIONAL ACTIVITIES (Kotova O., Protsenko A., Sukhanova H.)</i>	236
§6.4 <i>THE ESSENCE OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (Protsenko A., Kupreenko M, Ivanenko V, Kiriyenko O.)</i>	245
§6.5 <i>Б. ГРІНЧЕНКО І НОВИЙ РІК: ФІЛОСОФСЬКО-ЕТИЧНА КОНЦЕПТОСФЕРА (Барабаш С.М. Бурко О.В.)</i>	255
§6.6 <i>МЕТАКОМУНІКАТИВНІСТЬ АНГЛОМОВНОГО ПИСЬМОВОГО МЕДІАДИСКУРСУ (Гнезділова Я.В.)</i>	263
§6.7 <i>РОЛЬ СІМ'Ї У ЗАПОБІГАННІ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ (Давидова О.В., Ярема Н.Ю.)</i>	273
§6.8 <i>ГРАМАТИЧНИЙ АНАЛІТИЗМ У СИНТАГМАТИЦІ ДІСЛІВНИХ СИСТЕМ: МІЖМОВНИЙ АСПЕКТ (Іваницька Н.Б., Іваницька Н.Л.)</i>	286
§6.9 <i>ТЕОРІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАТЕРІАЛІ КОНТЕКСТУАЛЬНИХ СИНОНІМІВ МЕДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ (Казимір І.С.)</i>	296
§6.10 <i>МЕТОДИКА ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ В ІНШОМОВНІЙ ОСВІТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ (Кміть О.В.)</i>	306

§6.11 АРТ-РИНОК ЯК СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА 317
(Силко Р.М., Силко Є.М.)

§6.12 ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДІ ЯК 338
СОЦІАЛЬНА І ВИХОВНА ПРОБЛЕМА (Шахрай В.М.)

ODDÍL 7. DAŇOVÝ A ROZPOČTOVÝ SYSTÉM

§7.1 ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ ФІСКАЛЬНОГО 356
ПРОСТОРУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

ODDÍL 8. LÉKAŘSKÁ VĚDA

§8.1 СОВРЕМЕННОЕ ЦИФРОВОЕ РЕНТГЕНОВСКОЕ 372
ОБОРУДОВАНИЕ: ВОПРОСЫ ОПТИМИЗАЦИИ И
СТАНДАРТИЗАЦИИ МЕТОДИКИ РЕНТГЕНОЛОГИЧЕСКОГО
ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕЛУДКА (Бортный Н.А.)

§6.8 ГРАМАТИЧНИЙ АНАЛІТИЗМ У СИНТАГМАТИЦІ ДІСЛІВНИХ СИСТЕМ: МІЖМОВНИЙ АСПЕКТ

Вступ. Зіставні (контрастивні) дослідження в сьогоденному мовознавстві є незаперечно перспективними та науково вартісними [10–12], оскільки мають на меті встановити подібне та відмінне між окремими мовними елементами, категоріями, підсистемами, і зрештою – мовами (В.Г. Гак, С.П. Денисова, Ю.О. Жлуктенко, В.Д. Каліущенко, А.В. Корольова, І.В. Корунець, М.П. Кочерган, А.Е. Левицький, В.М. Манакін та ін.).

Об'єктом міжмовного зіставлення неодноразово виступало дієслово, яке визнають однією з центральних частин мови з огляду на його «семантичні функції, морфологічні категорії та синтаксичне вживання» [4; 5; 6]. Однак, попри значні здобутки в теоретичній інтерпретації дієслова в межах його внутрішньомовного, як і міжмовного опису (К.Г.Городенська, А.П. Загнітко, О.І. Леута, В.М. Русанівський, Н.Ю. Шведова, D. Crystal, R. Jackendoff, H. Hiddowson, Ch. Hockett, E. Lehrer, B. Levin, E. Nida, S. Soames, R. Stockwell, St. Ullman та ін.), коло проблемних питань, особливо пов'язаних із двобічним (Р. Штернеманн, М.П. Кочерган) контрастивним дослідженням дієслівних систем, залишається повністю не вичерпаним. Пропоноване дослідження репрезентує один із можливих аспектів установаження міжмовних співвідношень між дієслівною синтагматикою досліджуваних систем.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом у зв'язку з поглибленням теорії, що стосується осмислення лінгвальної природи повнозначних слів у референційно-денотативному аспекті, широко вживаними стали описові терміни «граматикалізація семантичних єдностей повнозначних слів», «семантико-граматична єдність», які відтворюють граматичні процеси й саму сутність граматичного (синтаксичного) аналітизму, зокрема в інтерпретації формально-синтаксичної структури речення. «Грамматикалізацією семантичних єдностей повнозначних слів» Н.Л. Іваницька називає процес

перетворення семантичних єдностей повнозначних слів у компонент формально-синтаксичної структури речення аналітичної будови [4]. Результат такого процесу називають «семантико-граматичною єдністю». Ці й подібні інтерпретації ґрунтуються на синтагматиці повнозначних слів і охоплюють лише словосполучення, в яких роль опорного виконує повнозначне слово синсемантичної природи. Наше розуміння «семантичної єдності повнозначних слів» дещо виходить за рамки загальноприйнятого тлумачення. Терміном «семантична єдність» ми об'єднуємо синсемантичне повнозначне слово зі всім комплексом конструктивних елементів (зі всією парадигмою) у його синтагматичному ланцюгу. Так, наприклад, семантичними єдностями вважаємо: укр. *просити* + *що-н.*, *чого-н.*; *просити* + *кого-н* + *зробити що-н.*; *просити кого-н.*, *щоб зробили що-н.*; *проси* + (*кого-н.*) + *зробить що-н.*; англ. *to insist on + smth.*; *to insist that smb. + do smth.*; *to insist + do smth.*

Корелятивний аналітизм є формально-синтаксичною ознакою корельованості дієслівних номінацій процесуальних денотатів, що виявляється в двослівних (кількаслівних) найменуваннях (сполученнях слів), які сукупно виражають дію, стан, відношення. Виступаючи формально-синтаксичним параметром, корелятивний аналітизм, як і корелятивний синтетизм (однослівні номінації процесуальних денотатів), ґрунтуємо на традиційно усталеному розумінні цього поняття як в україністиці, так і в англістиці.

Грамаітичний (синтаксичний) аналітизм у своїй основі містить розрізнення двох поєднаних у синтаксичне ціле одиниць – грамаітичного й семантичного з акцентами на семантичній втраті (повній чи частковій) долі першого елемента сполучення і в такий спосіб його грамаітикалізації.

Процес грамаітикалізації є досить непростим за його основною сутністю, як і за інтерпретаційними підходами авторів. Так, наприклад, в англістиці дослідники схильні виділяти кількісно наповнену групу т.зв. «linking verbs» (понад

60), які утрадиційнено класифікують на: linking verbs of being (*to be, to feel, to look, to seem, to taste, to smell, etc.*), linking verbs of becoming (*to become, to get, to grow, to turn, etc.*) та linking verbs of remaining (*to remain, to keep, to stay, to continue*) [8]. В україністиці лінгвальна інтерпретація складу слів, що їх зараховують до одиниць, здатних утворювати синтаксичний аналітизм, відбиває різновекторні підходи щодо обмеження їхньої кількості або ж до розширення їхнього складу.

Незалежно від тенденцій розширення чи скорочення складу слів (у традиційній термінології дієслівних зв'язок чи допоміжних дієслів у структурах формально-синтаксичних компонентів речення), незаперечним залишається наявність таких структур складної (аналітичної) будови в обох мовах. Корелятивні властивості вони виявляють тоді, коли відповідні денотати виражені аналітичним способом у зіставлюваних мовах.

У лінгвістиці досі співіснують два підходи до трактування інформативно недостатніх слів: граматичний і лексико-граматичний. У межах кожного з цих підходів обстоюють або ж заперечують наявність у таких словах їхнього «лексичного компонента». «Згусток» суперечностей із цього приводу найбільш прозоро простежено в тлумаченні дієслівних зв'язок у структурі іменного складеного (складного) присудка. Практично в усіх наукових працях, як і в підручниковій та посібниковій літературі, це питання залишається дискусійним [1; 2; 3; 11; 12].

Незаперечними є думки про те, що розвиток конкретної мови відбиває складний процес взаємовпливу різних рівнів. Особливо помітним у цьому аспекті є вплив лексичного рівня мови на граматичний, результати якого насамперед помітні при внутрішньоструктурних аналізах. Це простежують передусім в утворенні й «граматичному (синтаксичному)» узаконенні стійких поєднань словоформ (синтаксичних сполучень слів) аж до їхньої фразеологізації. Йдеться про те, що такі поєднання

словоформ функціонально у формально-синтаксичному аспекті ототожнюють із окремою словоформою (інваріантною синтаксичною словоформою, морфологізованим членом речення, типовим формально-синтаксичним компонентом реченнєвої структури). Наразі доводиться констатувати, що, попри постійні інтенсивні спроби вчених щодо встановлення об'єктивних критеріїв виокремлення синтаксичного аналітизму, це і дотичні до нього питання й досі залишаються до кінця не розв'язаними як в лінгвоукраїністиці, так і англістиці.

У контексті досліджуваного питання актуальними й достатньо переконливими постали праці, у яких ідеться про властиве англійській дієслівній системі явище широкозначності, яким охоплено значну частину синсемантичних дієслів. Варто зауважити, що теоретичне осмислення широкозначності (еврисемії), попри досить тривалий і результативний науковий пошук (початківцем у розробленні цієї проблеми прийнято вважати В.М. Ярцеву) [9], і досі не дістало узгоджених поглядів. Неусталеною є і термінологічна номінація цього мовного явища, пор.: «слова широкої семантики» [2]; «слова із широкою поняттєвою основою» [8]; «номінація широкого семантичного охоплення» [3]; «дифузи» [7].

У дослідженнях, проведених на матеріалі германських, частково романських мов, небезпідставно постулюють думку про зумовленість лексико-семантичної категорії широкозначності аналітичним ладом мовних систем. Дослідники доводять, що саме в мовах із доміантною тенденцією до аналітизму природним є функціонування слів із «високим ступенем здатності до формування стандартних синтагматичних одиниць без втрати їхньої лексико-семантичної самостійності» [5, с. 82]. При цьому найбільш цікавими для дослідження були і залишаються дієлова-еврисеманти. Їхнє теоретичне вивчення як в синхронічному, так і в історично-типологічному аспектах спричинилося до появи різних підходів до виокремлення широкозначних дієслів, що безпосередньо відбилося на спробах переосмислення їхньої

лексикографічної репрезентації, визначення ролі в утворенні аналітичних лексичних одиниць. Показовим є те, що думки англівців щодо автономності цієї мовної категорії, як і її лінгвальної природи, і досі не узгоджені.

В україністиці, для якої традиційним є розмежування лексем на однозначні та багатозначні, явище широкозначності, у тому числі і дієслівної, почали досліджувати порівняно недавно [3]. У такий спосіб робиться спроба охопити явищем широкозначності не лише аналітичні, але й флективно-синтетичні мови, що знаходить підтримку українських мовознавців, особливо в контексті сучасних лінгвальних парадигм [5; 6].

Попри розбіжності в категорійному осмисленні явища широкозначності, дослідники висловлюють схожі думки про цей мовний феномен, виникнення якого завдячує підвищеному рівню абстракції значення, ослабленні його денотативної спрямованості. Явище еврисемії виникає не внаслідок зміни семного складу (як при багатозначності), а через його переосмислення, що перетинається із поняттям «обсяг значення». Існують твердження і про те, що одним із критеріїв виокремлення широкозначних слів, у тому числі й дієслів, виступає зафіксована мовою десемантизація цих одиниць – часткова або ж повна втрата значення, що дає підстави трактувати такі одиниці як «пусті», «власне-структурні» компоненти синтаксичної конструкції, указувати на домінуючу роль контекстуального оточення в реалізації десемантизму.

Співіснування в мовознавстві двох точок зору, відповідно до яких еврисемант кваліфікують або як компонент словосполучення без надання йому статусу абсолютно десемантизованого, або як власне граматичний компонент, до певної міри ускладнюють проведення зіставного аналізу синтагматики дієслівних систем української та англійської мов, особливо коли мова йде про традиції та інновації виокремлення інформативно недостатніх (у нашій термінології) одиниць.

Помічена і досліджена в різних ракурсах широка поняттєва співвідносність дієслівних еврисемантів зумовлює як семантичну, так і семантико-синтаксичну широту їхнього синтагматичного діапазону (пор.: *to get a book – to get rich – to get home*). Саме в такій синтагматичній варіативності дієслова деякі вчені вбачають основу для виокремлення окремих словозначень, співвідносних із тією чи іншою синтаксичною моделлю (І. С. Лотова). Водночас, нам імпує думка про те, що підвищення рівня абстрагування при розширенні значення, навіть до рівня службових слів, виступає якісною зміною семантичного типу, а зміна характеристики семантики не означає її втрати [9].

У контексті пропонованого дослідження виокремлення інформативно недостатніх дієслів із дієслівної системи синсемантичних дієслів пов'язуємо з їхньою участю в процесах граматикалізації семантичних єдностей дієслівного типу – перетворенню їх у формально-синтаксичний компонент аналітичної будови. Дотримуючись думки про неповну втрату такими дієсловами їхньої лексичної семантики, водночас покладаємося на їхні характеристизаційні формальні ознаки – сполучуваність в її кількісних вимірах.

Ознака кількісних виявів однотипних сполучуваностей може слугувати об'єктивним параметром граматикалізації (перетворення семантичних єдностей у граматичні в процесі транспонування перших у структуру речення). Відповідно, шкала таких кількісних вимірів в ідеалі не лише може засвідчувати т. зв. інформативну недостатність дієслів, їхню службову функцію в утворенні аналітичних структур у конкретній мові, але й виконувати корелятивноспроможну роль у зіставленні дієслівних систем української та англійської мов.

Дослідивши синтагматику словосполучень особових дієслів із залежними від них інфінітивними формами (ДД_{інф}), й проаналізувавши утворені на основі сполучуваності семантичні єдності (ДД_{інф}), ми градуємомо їх за ознакою кількісних

показників обов'язковості поєднання синсемантичних дієслів із інфінітивами і виділяємо дієслова, що виявили максимум сполучуваності з неозначеною формою дієслова, напр., укр. *могти, мусити, зволити, намагатись, наміряться, сміти, розохотитися, умудритися спробувати, заходитись, перестати*.

3-поміж усіх інших параметричних характеристик корелятивності українських та англійських дієслів виділяємо також ознаку корелятивного аналітизму, що в своїй основі ґрунтується на корелятивних особливостях інформативно недостатніх дієслів, представлених в обох мовах як: «допоміжні дієслова», «дієсловозв'язки», «широкозначні дієслова». Об'єднувальним параметром дієслів усіх цих груп є їхня спільна ознака – дієслівний синсемантизм, засвідчений синтагматикою (максимальною сполучуваністю з однотипними словоформами).

Корелятивний аналітизм виступає суттєвим параметром у зіставленні української та англійської граматики стосовно обмеження складу інформативно недостатніх (допоміжних) дієслів двома семантичними різновидами: а) модальними дієсловами (укр. *хотіти* + D_{inf} / англ. *to want, to wish, to desire* + V_{inf}); укр. *могти* + D_{inf} / англ. *can, may* + V_{inf} ; укр. *мусити* + D_{inf} / англ. *must, be to, have to, ought to* + V_{inf}); б) дієсловами, які виражають фазові проміжки в перебігу процесуальної ознаки (початок, продовження, кінець) (укр. *починати* + D_{inf} / англ. *to begin, to start* + V_{inf} ; укр. *заходитись* + D_{inf} / англ. *to begin, to start* + V_{inf} ; укр. *стати* + D_{inf} / англ. *to begin, to start, to turn* + V_{inf} ; укр. *силкуватись* + D_{inf} / англ. *to try* + V_{inf} ; укр. *намагатися* + D_{inf} / англ. *to try* + V_{inf}).

Водночас виявлено деякі українські дієслова (допоміжну функцію яких засвідчує високий показник уживаності при них інфінітивів), які не мають однослівних еквівалентних відповідників у англійській мові: англійська граMATика засвідчує

співвідносні аналітичні форми на кшталт укр. *спромогтися* + D_{inf} /англ. *to have opportunity, to be able* + V_{inf} .

Частина українських інформативно недостатніх дієслів, виявляючи високий ступінь сполучуваності з інфінітивом і утворюючи корелятиви з англійськими (*to want, to wish, to desire*), має також аналітичні відповідники в англійській мові: укр. *жадати* + D_{inf} і англ. *to want, to wish, to desire* + V_{inf} і англ. *to be anxious (to, for, about)*; укр. *намагатися* + D_{inf} і англ. *to try, to strive, to attempt, to endeavour* + V_{inf} , також англ. *to exert oneself, to do one's best, to do one's utmost* + V_{inf}). Виявлено ряд українських інформативно недостатніх дієслів із відсутніми до них корелятивами в англійській мові на кшталт *спитуватись* + D_{inf} , *зволити* + D_{inf} .

У групах інформативно недостатніх дієслів зіставлюваних мов трапляються випадки більшої синонімії в одній із мов чи відсутніх дієслівних відповідників до деяких дієслів, що пояснюється специфікою дієсловозназв, узвичаєних мовною практикою слововжитку.

Внутрішньомовне виокремлення складу інформативно недостатніх дієслів із загального списку синсемантичних забезпечує дистрибутивно-трансформаційний аналіз двохелементних семантичних єдностей дієслівного типу, внаслідок чого із парадигматичного ланцюга вичленовано інформативно недостатні дієслова із максимальною, але не повною втратою семантики.

Що стосується дієслівних зв'язок, то найвищий ступінь десемантизації в обох мовах виявили укр. *бути* та англ. *to be*, що засвідчують синтагматичні ряди обох мов із залежними від цих дієслів іменниковими (займенниковими), прикметниковими, дієприкметниковими формами без прийменників чи з ними.

Висновки. Загалом наявне (чи можливе) розчленування таких семантичних єдностей на одиниці, здатні (не здатні) номінувати відповідні денотати, усе ж у конкретних структурах не виступає в «чистому вигляді». Хоча первинна семантика

дієслів значною мірою є втраченою, усе ж нашарування різних відтінків значення повністю не позбавляють дієслова його участі в номінуванні денотатів. Така властивість дієслів характеризує закономірний процес утворення дієслівних зв'язок від повнозначних дієслів, а різний ступінь вияву семантики лише підтверджує думку про поступовий і тривалий процес десемантизації дієслів-зв'язок, який найповніше може бути представлений українською зв'язкою *є* та її нульовою формою.

Список використаних джерел:

1. Арутюнова Н. Д. К проблеме функциональных типов лексического значения. *Аспекты семантических исследований*. М. : Наука, 1980. С. 156—249.
2. Василюк И. М. Слова и фразеологизмы диффузной семантики в современном английском языке : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.04. К., 1990. 157 с.
3. Дейчаківська О. В. Присудкова модель VA англійської мови та її українські відповідники. *Іноземна філологія : міжвідомчий наук. зб. Львівського ун-ту ім. Івана Франка*. Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1997. Вип. 110. С. 143-150.
4. Іваницька Н. Л. Теоретичний синтаксис української мови. Вінниця : Вид-во ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2002. Ч. 1. 169 с.
5. Іваницька Н.Б. Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика Вінниця : СПД Главацька, 2011. 636 с.
6. Іваницька Н.Б., Іваницька Н.Л. Міжмовні параметри синтагматики української та англійської дієслівних систем: типологія експлікаторів корелятивності. *Людино- й культурознавчі пріоритети сучасного мовознавства: напрями, тенденції та міждисциплінарна методологія: колективна монографія* / [гол. ред. К. І. Мізін]. Переяслав-Хмельницький,

Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2019. С. 216-232.

7. Плоткин В. Я. Строй английского языка. М., 1989. 156 с.

8. Сухарина Н. М. Граматична та лексична семантика українського дієслова в лексикографічній системі : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01. К., 2003. 240 с.

9. Ярцева В. Н. Типология языков и проблема универсалий. *Вопросы языкознания*. 1976. № 2. С. 6—16.

10. Amr M. El-Zawawy. *Studies in Contrastive Linguistics and Stylistics*. Nova Science Publishers, Incorporated, 2016. 345 p.

11. Defrancq B. Contrasting contrastive approaches. *Language in contrast*, 2015. 15, 1-3. <https://doi:10.1075/lic.15.1.01def>

12. Deshors S. Zooming in on Verbs in the Progressive: A Collostructional and Correspondence Analysis Approach. *Journal of International linguistics*, 2017. 45, 3, 260-290.

13. Ivanytska N.B., Ivanytska N.L. Ukrainian and English verbs: bilateral contrastive cross-linguistic perspective. *Advanced Education*. 2008. Issue 9. P.213-218.DOI: 10.20535/2410-8286.13275.

